Iz Senekovega *Ojdipa*

Nekromantija (530–658)

Prevedel Brane Senegačnik

Kreont

Od mesta daleč stran črni se cerov gaj, 530
nekje v bližini vodnate doline Dirke.

Cipresa vrh svoj dviga nad visoki gozd,
telo, zeleno zmeraj, v iglic plašč zavija;
Star hrast tam steza grčave in trhle veje:
požrešni čas razjedel mu je eno stran 535

a druge padec bližnje deblo je prestreglo,
na njem visi zdaj s korenino preperelo.
Tam lovor z grenkim plodom je, lahkotne lipe
in mirta pafijska in jelša, ki bo vesla
pognala čez brezmejno morje; jelka k Fojbu 540
se z gladkim deblom vzpenja, kljubujoč zefirjem.

Na sredi je drevo neznansko: težko senco
na nižje rastje meče daleč naokrog;
z vejevjem silnim samo brani ves ta gozd.
Zlovešča voda, ki ne ve za sončno luč, 545
pod njim mezi in v večnem hladu zdreveneva;
močvirje glenasto obkroža leni izvir.

Ko sem prispel je stari svečenik, ni čakal:
ta kraj temine nočne sam je priskrbel.
Skopali jamo so in vanjo vrgli ogorke, 550
iztrgane iz grmad nagrobnih; vedež pa,
v mrtvaškem ogrinjalu z vejo zamahuje.
Do tal se mu razliva žalno oblačilo,
v srhljivi opravi stopa temni starec z vencem

iz smrtonosne tise okoli belih las. 555
 Goveda črna, temnoruna jagnjeta
 k oltarju vlečejo za rep: že pleni plamen
 si živo žrtev, ki se v smrtnem ognju zvija.
 Zdaj kliče mrtve; tebe, ki jim vladaš;
 in njega, ki stražari pot čez vodo Lete. 560
 In čarni rek preteč ponavlja, ustnice
 mu kremži bes, ko poje to, kar sence lahke
 zmiri ali obvlada. Kri na žrtvenike
 izliva, ovce cele žge in polni jamo
 s krvavim pitjem. Snežno mleko zliva čezenj, 565
 in z levo roko Bakhov pitni dar dodaja
 in spet ponavlja pesem s težjim, blaznim glasom,
 z očmi, zadrtnimi v tla, umrle kliče.
 Zalajal je Hekatin trop: in trikrat jamo
 tegoben stok pretrese, iz globin vzdrhti 570
 vsa zemlja. »Uslišan sem«, je rekel svečenik.
 »Besede prave! Zdaj se trga slepi Kaos
 in ljudstvom Dita odpira pot na zgornji svet.«
 Uskoči se ves gozd in listje naježi se,
 razlamljajo se hrasti, groza stresa gaj, 575
 izmika zemlja se, zastoka iz globočin:
 morda zbesnel je Aheront zaradi vdora
 v njegovih strašnih brezen nedostopno temo,
 morda zlomila svojo vez je Zemlja, da bi mrtve
 na dan spustila; ali pa triglavi Kerber 580
 besneč postresel svoje težke je verige.
 Ta hip zazeva zemlja, neizmerno se
 odpre naročje: sam sem videl jezera
 otrpla sredi senc, jaz sam bogove blede
 in resnično noč – zastala v žilah mi je kri 585
 in zledenela. Divja vojska je pritekla,
 zalega kačja, bratske trume, iz zoba
 dirkajskega rojene, v polni bojni opravi.
 Erinijski strašni krik in slepi Bes in Groza,
 vse, kar poraja večna noč in v sebi skriva: 590
 lase si v krčih trga Žalost brez tolažbe,
 Bolezen, ki le stežka dviga trudno glavo,
 Starost s seboj na plečih in grozeči Strah,
 in Kuga, ki Ogigov rod požira hlastno.
 Zapustil me je duh. Še ona, ki pozna 595
 očetove veščine, otrpne. Ta pa kliče,
 v slepoti neustrašen, Dita krutega

brezkrvno ljudstvo ... Kot oblaki lahni
 letijo, dihajo zrak prostega neba.
 Na vejah Eriksa ni osipljivih listov, 600
 ni toliko cvetov na spomladanski Hibli,
 ko gosti roj čebel se v tesno kroglo spleta,
 ne lomi Jonsko morje toliko valov,
 in ptic ni toliko, ki pretnja Strimona
 ledenega jih v beg požene prek neba, 605
 da snežni sever menjajo za topli Nil;
 kot ljudstev, ki jih vedežev je glas priklical.
 Drhteče duše hlastno iščejo zavetje
 si v sencah gaja. Prvi Zetos se prikaže:
 z desnico bika divjega drži za rog, 610
 ob njem Amfion z liro v levi roki stopa,
 on, ki z milino zvokov je prestavljal skale.
 In Tantalova hči med svojimi otroki
 naposled varna povzdiguje ošabno glavo
 in šteje svoje sence. Tu je slabša mati, 615
 Agava pobesnena: vse krdelo ji
 sledi, ki kralja je razkosalo, a Bakham
 sledi Pentej, raztrgan, a še zdaj preteč.
 Naposled pa, po mnogih klicih, sramujoč se
 povzdigne glavo, daleč proč od vseh se umika 620
 in skriva (stigijske molitve vztrajno vedež
 ponavlja spet in spet, dokler ne odstre
 obraza) – Laj! O groza me je teh besed!
 Tam stal je strašen, vsepovprek oblit s krvjo,
 sršavih las, oblepljenih z nesnago gnusno, 625
 na ustnicah žari mu bes: »O strašna hiša,
 o Kadmov dom, vesel krvi sorodne zmeraj!
 Vihtite tirs, naj božji bes vam vodi roke,
 raztrgajte sinove: največji zločin
 tebanski je – ljubiti mater. Domovina, 630
 ne božja jeza, greh te ubija! Ni kriv južnik
 zlonosni s težko sapo, niti dih sušeči
 iz zemlje, ki je eter z dežjem ni potešil.
 Krvavi kralj za kruti umor dobil je žezlo
 in v spalnico očetovo brezbožno legel, 635
 zavržni sin – in vendar mati je še hujša,
 ker v maternici nosi spet – nesveti – plod.
 V izvor se svoj je vrnil, v mater zasejal
 brezbožni sad, kar komaj kdaj zveri počnejo:
 zaplodil si je brate. Zlo zamotano, 640

pošastnejše, bolj zapleteno kakor Sfinga!
Le tebe, kralj s krvavim žezlom, bom preganjal,
in mesto tvoje, jaz, nemaščevani oče:
s seboj Erinijo pripeljem za nevesto,
ki živžga strašne udarce z bičem; grešni dom 645
porušim in z brezbožno vojno strem ta rod.

Zato takoj zdaj kralja izženite iz dežele.
Naj gre, kamor že nese ga korak pogubni.
Naj zapusti ta tla: ozelenela bodo
v pomladnem cvetju; z dihom, ki življenje daje, 650
čist zrak se vrne, vrne se lepota v gozd.
Poguba, Kuga, Smrt, Trpljenje, Bolečina,
Trohnoba – prava družčina – naj grejo z njim!
On hotel naglo bo zbežati iz kraljestva,
a jaz ovire težke mu postavil bom 655
pred noge in ga ustavil. Starec negotov
bo lezel, s palico tipaje bridko pot.
Vzemite mu deželo, jaz mu bom nebo!«